

УДК 005.8:502.131

Сергієнко Т. І.

канд. політ. наук, доц., одночасно здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності Д7 «Торгівля», група БТЕз-1415м,
Національний університет «Запорізька політехніка», м. Запоріжжя, Україна.

ІНТЕГРАЦІЯ ПРИНЦИПІВ СТАЛОГО РОЗВИТКУ В СИСТЕМУ УПРАВЛІННЯ ПРОЕКТАМИ

Сучасні економічні процеси характеризуються посиленням глобальних викликів, серед яких екологічні загрози, соціальна нерівність, цифрова трансформація та нестабільність ринкових умов. У цих умовах традиційні підходи до управління проектами, орієнтовані переважно на фінансовий результат і строки виконання, поступово трансформуються у більш комплексні моделі, що враховують принципи сталого розвитку.

Проблематика сталого економічного розвитку підприємств, а також теоретичні та практичні аспекти їх функціонування в умовах глобалізації, широко висвітлені у працях провідних вітчизняних і зарубіжних учених, серед яких В. Базилевич, О. Білорус, А. Гальчинський, Н. Гражевська, В. Іноземцев, Д. Лук'яненко, В. Сіденко, М. Портер, Дж. Стігліц та інші. У їхніх дослідженнях акцентується увага на необхідності раціонального використання ресурсів, підвищення ефективності економічних систем та формування довгострокових стратегій розвитку. Водночас, незважаючи на значний науковий доробок, питання інтеграції принципів сталого розвитку в систему управління проектами потребують подальшого поглибленого вивчення, особливо в контексті сучасних трансформаційних процесів.

Управління проектами за принципами сталого розвитку передбачає забезпечення балансу між економічною ефективністю, соціальною відповідальністю та екологічною безпекою [1, с. 201]. Такий підхід узгоджується з концепцією ESG, яка сьогодні набуває статусу ключового орієнтира для діяльності бізнесу, державних інституцій та міжнародних організацій. Він передбачає не лише досягнення запланованих результатів проекту, але й урахування його впливу на суспільство та довкілля.

В умовах воєнного стану та майбутнього післявоєнного відновлення України впровадження сталих підходів у проектний менеджмент набуває особливої актуальності. Саме вони дозволяють забезпечити довгострокову стійкість організацій, підвищити ефективність використання ресурсів та сформулювати основу для відновлення й розвитку національної економіки на інноваційних засадах [3, с. 149].

Інтеграція принципів сталого розвитку в систему управління проектами базується на розширенні класичних критеріїв успішності проекту. Окрім «трикутника проекту» (час, вартість, якість), додаються показники соціального впливу, екологічної відповідальності та довгострокової цінності.

Сучасні наукові підходи розглядають проєкт як інструмент створення не лише економічного результату, а й суспільної користі. Це означає, що кожен етап життєвого циклу проєкту має враховувати:

- мінімізацію негативного впливу на довкілля;
- соціальну інклюзію та розвиток людського капіталу;
- ефективне використання ресурсів;
- довгострокову стійкість результатів.

Таким чином, проєктне управління трансформується у модель сталого проєктного менеджменту. Сучасні методології управління проєктами можуть ефективно інтегрувати принципи сталого розвитку. Гнучкі підходи, такі як Agile, Scrum та Lean, є найбільш релевантними для сталих проєктів, оскільки вони:

- забезпечують адаптивність до змін середовища;
- сприяють постійному вдосконаленню продукту;
- мінімізують втрати ресурсів;
- підтримують клієнтоорієнтованість і соціальну цінність.

Lean-підхід особливо важливий у контексті сталого розвитку, оскільки він орієнтований на усунення всіх видів втрат і раціональне використання ресурсів. Традиційні методології (Waterfall, PMBOK) також можуть застосовуватися, але потребують адаптації через включення ESG-критеріїв у планування та контроль. Таким чином, вибір методології управління проєктом повинен враховувати не лише ефективність реалізації, а й вплив на сталий розвиток. Цифровізація управління проєктами є важливим чинником підвищення його сталості. Використання платформ управління проєктами дозволяє:

- зменшити споживання ресурсів через оптимізацію процесів;
- підвищити прозорість і контроль;
- забезпечити ефективну комунікацію в командах;
- зменшити кількість помилок і дублювання завдань.

До найбільш поширених інструментів належать Jira, Trello та Asana. Вони сприяють формуванню цифрового середовища управління, що відповідає принципам сталого розвитку через зниження паперового документообігу та підвищення ефективності роботи команд. Інтеграція принципів сталого розвитку в управління проєктами безпосередньо впливає на конкурентоспроможність організацій. Це проявляється у:

- підвищенні довіри з боку інвесторів та партнерів;
- покращенні репутації організації;
- операційних ризиків;
- підвищенні ефективності використання ресурсів;
- забезпеченні довгострокової стабільності розвитку.

Організації, які впроваджують сталі підходи, демонструють більшу адаптивність до кризових умов та здатність до інноваційного розвитку. Управління проектами за принципами сталого розвитку є сучасною управлінською парадигмою, що поєднує економічну ефективність із соціальною відповідальністю та екологічною безпекою [2]. Такий підхід змінює традиційне розуміння успішності проекту, розширюючи його критерії від досягнення фінансових результатів і дотримання строків до оцінювання довгострокового впливу на суспільство, довкілля та якості життя майбутніх поколінь. У цьому контексті проект розглядається не лише як інструмент створення продукту чи послуги, а як механізм формування стійких соціально-економічних систем.

Використання гнучких методологій управління проектами, цифрових інструментів та ESG-орієнтованих критеріїв дозволяє підвищити ефективність реалізації проектів і забезпечити їхню сталість [4]. Зокрема, Agile та Lean-підходи сприяють раціональному використанню ресурсів, зменшенню втрат і швидкій адаптації до змін зовнішнього середовища. Цифрові платформи управління проектами забезпечують прозорість процесів, покращують комунікацію в командах та підвищують якість моніторингу виконання завдань. Водночас інтеграція ESG-критеріїв дозволяє враховувати не лише економічні, а й соціальні та екологічні наслідки управлінських рішень.

Важливим є формування системи показників сталості проектів, що включає оцінювання енергоефективності, впливу на довкілля, соціальної інклюзивності та розвитку людського капіталу. Це забезпечує перехід від короткострокових результатів до стратегічного бачення розвитку організацій.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Данченко О., Кісільов О. Інтеграція проектного та процесного менеджменту в бізнесі в умовах відновлювальної економіки. Вчені записки Університету «КРОК», 2025. №3(79). С. 194–204. <https://doi.org/10.31732/2663-2209-2025-79-194-204>.

2. Лучко Г., Дмитрів А. Інтеграція сталого розвитку в управління проектами. *Економіка та суспільство*, 2025. № 80. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-80-146>.

3. Сергієнко Т.І., Венгер О.М. Управління проектами як інструмент ефективного розвитку та підвищення конкурентоспроможності стартапів у сучасному бізнес – середовищі. *Менеджмент та підприємництво: тенденції розвитку*, 2025. № 2 (32). С. 146-156. DOI <https://doi.org/10.26661/2522-1566/2025-2/32> URL: <https://management-journal.org.ua/index.php/journal/article/view/589/322>.

4. Стандарт P5 щодо сталого розвитку в управлінні проектами, версія 3.1, GPM Global, 2025. 94 с.